

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ЗІ СВІТОВИМ БАНКОМ

Сучасний етап у розвитку світової економіки характеризується посиленням дії тенденції до міжнародного співробітництва, яке проявляється у виході національних економічних систем і національних ринків на рівень глобальної економічної системи. Міжнародні фінансові організації займають важливе місце в системі інституціональних структур регулювання світової економіки. Вони надають країнам кредити, розробляють принципи функціонування світової валютної системи та здійснюють міждержавне регулювання валютно-кредитних і фінансових відносин.

Світовий банк — багатостороння кредитна організація, яка складається з п'яти тісно пов'язаних між собою установ, загальною метою яких є надання фінансової допомоги країнам, що розвиваються, і країнам з перехідною економікою за рахунок розвитку країн. Групу Світового банку складають: Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Міжнародна асоціація розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій, Міжнародний центр врегулювання спірних питань щодо інвестицій. Міжнародний банк реконструкції та розвитку є фінансовою інституцією з найвищим рейтингом кредитоспроможності.

МБРР надає фінансування (позики, гарантії та відповідні інструменти управління ризиками), а також ділиться досвідом по низці технічних аспектів процесу розвитку і допомагає клієнтам отримати доступ до ринків капіталу та інструментів управління фінансовими ризиками у великих обсягах, на більш вигідних умовах, на довші терміни і на більш стійкій основі у порівнянні з тим, що вони можуть отримати з інших джерел фінансування. В механізмі реалізації його цільової функції чітко виділяються лише дві складові: механізм акумулювання коштів для фінансування та механізм надання кредитів членам Банку. Для реалізації цільових завдань МБРР має механізм системних позик та інвестиційних проектів.

Співпраця України зі Світовим банком була започаткована 3 вересня 1992 року підписанням Статей Угоди з МВФ. Водночас

зі вступом до МВФ Україна стала 167 членом Світового банку з оформленням підписки на 10908 акцій вартістю в 1315,9 млн доларів США, відповідно країна має 1158 голосів, що складає 0,69 % від загальної кількості голосів у банку. З того часу Світовий банк підтримував програму діяльності уряду, надаючи позики на реформування державного сектора, здійснення реформ в аграрному, енергетичному, фінансовому та соціальному секторах, приватизацію та реструктуризацію підприємств, а також гранти на охорону довкілля.

Сьогодні співробітництво України з Світовим банком здійснюється в рамках прийнятої банком у грудні 2007 року Стратегії партнерства з Україною на період 2008—2011 рр. Стратегія партнерства має на меті сприяти сталому економічному зростанню та посиленню конкурентоспроможності України, реформуванню державних фінансів та державного управління, а також поліпшенню державних послуг у сфері охорони здоров'я та освіти. Головні програми нової Стратегії передбачають низку механізмів, включаючи інвестиційне кредитування та позики на структурну перебудову, а також аналітично-дорадчу допомогу в рамках програми реформ Уряду. В рамках Стратегії партнерства передбачається перехід до практики зменшення кількості проєктів, але збільшення їхнього масштабу та скорочення інвестування складних інституційних реформ.

З метою більш ефективного використання кредитних ресурсів Світовим банком змінено фінансові умови отримання позик. 27 вересня 2007 року Рада виконавчих директорів Світового банку скоротила вартість позик і гарантій, що надаються МБРР (єдиним фінансовим збором залишається разова комісія за виділення коштів у розмірі 0,25 % від суми позики). За новими, схваленими 12 лютого 2008 року Радою Виконавчих Директорів Світового банку, фінансовими умовами подовжено максимальний кінцевий термін погашення позик до 30 років для всіх нових позик і гарантій МБРР. В рамках зазначеної Стратегії передбачається надання позик на загальну суму від 2 до 6 мільярдів доларів США впродовж 4-х років. Об'єми щорічного кредитування визначатимуться такими показниками, як проведення структурних реформ, макроекономічна стабільність та ін.

Впродовж 2008 року здійснювалась підготовка двох системних проєктів: Друга позика на політику розвитку (300,0 млн дол. США) та Третя позика на політику розвитку (500,0 млн дол. США). Результати підготовки Другої та Третьої позики на політику розвитку були позитивно оцінені Світовим банком, що стало підставою для надання в рамках двох системних позик у 2008 році коштів на загальну суму 800 млн дол. США. На початку

2009 року з метою побудова системи капіталізації банків України було розпочато підготовку системного проекту «Програмна позика на реабілітацію фінансового сектору» загальним обсягом 750,0 млн дол. США.

Сьогодні в Україні реалізується 11 інвестиційних проектів, якими передбачено надання позик на загальну суму 1,2 млрд доларів США. Портфель проектів зі Світовим банком спрямовано на підтримку ключових напрямів економічних реформ, а саме: структурну перебудову базових галузей економіки, реформування фінансового та банківського секторів, охорону навколишнього природного середовища, фінансування електроенергетики, комунального господарства та соціального сектору.

В рамках співробітництва починаючи з 1992 року Світовий банк затвердив надання Україні 37 позик загальним обсягом 5,7 млрд. дол. США, з яких на сьогодні Україна фактично отримала 4,3 млрд дол. США або 75 % загальної суми затверджених позик. Отже, подальше поглиблення співпраці зі Світовим банком, а зокрема з МБРР, є значним плюсом для розвитку економіки країни в цілому, бо це дасть можливість щорічно залучати в економіку України близько 2,5 млрд доларів США. Пріоритетами соціально-економічного розвитку є енергетика і енергозбереження, аграрний сектор, система державного управління, муніципальна сфера, житлово-комунальне господарство і соціальна сфера.

УДК 336.717

Н. С. Білань, аспірантка
кафедри менеджменту банківської діяльності
ДВНЗ «Київський національний економічний,
університет імені Вадима Гетьмана»

ОЦІНЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ РИНКОВИМИ РИЗИКАМИ БАНКУ НА ОСНОВІ VAR-МЕТОДОЛОГІЇ

В умовах зростаючої мінливості та непередбачуваності світових фінансових ринків все більшої актуальності набуває проблема оцінки та управління ринковими ризиками банку. У сучасних умовах для адекватної оцінки та ефективного управління ринковими ризиками банку застосовують комплекс методів, що включає: ГЕП-аналіз, аналіз дюрації, модель оцінки капітальних активів Шарпа, технічний та фундаментальний аналіз фінансових ринків, імітаційне моделювання та VaR-методологія. З огляду на